

Kongens Vænge 2
 3400 Hillerød

(NOTAT)
Telefon 38666000
Direkte 38665248
Mail carine.heltberg@regionh.dk

Til: Social- og psykiatriudvalget

 Journal-nr.: 20008530
 Ref.: cabuhe

Dato: 14. maj 2020

Status- og udviklingsnotat i forbindelse med temadrøftelse om psykisk sygdom og misbrug

Baggrund

"Sammen om Psykiatriens Udvikling – Treårsplan 2020-2022" er en visionær politisk plan, der på et overordnet niveau fremlægger regionsrådets visioner på psykiatriområdet for de næste tre år. Det er besluttet, at der skal udarbejdes en handleplan, der konkretiserer, hvordan der kan arbejdes videre med treårsplanens syv temaer og de 27 anbefalinger. Alle syv temaer vil blive behandlet på temadrøftelser eller lignende i perioden februar 2020 til november 2020. Temaerne vil blive genbesøgt efter behov. Tidsplanen er blevet rykket lidt på grund af COVID-19 situationen. Den reviderede tidsplan er som følger:

Tema	Feb.	Maj	Juni	Aug.	Sep.	okt.	Nov.
Recovery	X						
Samarbejde med kommuner, praksissamfund og civilsamfundet			X				
Bedre forløb for børn og unge					X		
Forebyggelse af tvang						X	
Lighed i sundhed				X			
Psykisk sygdom og misbrug		X					
Rekruttering og fastholdelse							X

Temadrøftelserne

Arbejdet med hvert tema igangsættes med en temadrøftelse i social- og psykiatriudvalget, hvor udvalget får mulighed for at få en mere detaljeret status på området. Temadrøftelserne vil bidrage til at vise, hvordan der i et udviklingsperspektiv kan arbejdes videre med anbefalingerne i treårsplanen. For flere af temaerne vil det ikke være muligt at gennemføre drøftelsen på ét temamøde. Før hvert temamøde vil medlemmerne af social- og psykiatriudvalget modtage et status- og udviklingsnotat om det tema, der skal drøftes på mødet.

Notatet vil som udgangspunkt indeholde følgende punkter:

- Status på anbefalinger, hvor oplysninger om status på allerede planlagte initiativer vil fremgå. Når det er relevant, vil der blive taget udgangspunkt i de indsatser, som blev igangsat med Treårsplan 2017-2019.
- Initiativer der iværksættes i 2020. Det fremhæves såfremt der er forhold der gør det usikkert om initiativerne kan iværksættes i 2020.
- Forslag til initiativer er administrationens bud på mulige skridt i forhold til at få implementeret de forslåede anbefalinger. Der er som udgangspunkt ikke tale om forslag, hvor der er beregnet økonomiske konsekvenser mv.
- Input fra hørings svar i forbindelse med høringsprocessen med Treårsplan 2020-2022.

Samtlige anbefalinger vil ikke nødvendigvis blive behandlet under selve temadrøftelserne på udvalgsmøderne. Når det giver mening, vil der alene blive givet en status i notatet. Ved temadrøftelserne vil der kunne inviteres gæster, som har et tæt kendskab til de konkrete områder. Form og indhold af temadrøftelserne og notaterne vil variere alt efter temaernes karakter og omfang og vil løbende blive evalueret.

Temadrøftelsen om psykisk sygdom og misbrug var oprindeligt planlagt til at skulle holdes til social- og psykiatriudvalgsmødet i marts, men mødet blev aflyst pga. COVID-19 situationen. Det var oprindeligt inviteret en socialsygeplejerske og "følge-hjem-sygeplejerske" til at sætte fokus på særligt udsattes behov, men det er besluttet, at der ikke inviteres gæster til mødet i maj.

Temadrøftelse 2: Status om Psykisk sygdom og misbrug

I Danmark har over halvdelen af alle mennesker med misbrug også en psykisk sygdom. Generelt har mennesker med en dobbeltdiagnose mange udfordringer, så som sværere psykiske symptomer, dårligere kognitivt funktionsniveau, højere dødelighed. Der er ligeledes i denne gruppe øget forekomst af kriminalitet, både som ofre for kriminalitet, og udøvende af kriminalitet.

Der er tale om en patientgruppe, som i mindre grad følger behandlingen, og har svært ved at fastholde kontakten i ambulante forløb. Dertil kommer, at de mest belastede dobbeltdiagnosepatienter ofte har erfaringer med afvisning, marginalisering og stigmatisering fra deres tidligere kontakter med behandlingssystemet.

Organisatorisk placering af misbrugsbehandling

Det primære ansvar for behandling af rusmiddelproblematikker ligger i dag i kommunerne, bortset fra under indlæggelse eller under indsættelse i kriminalforsorgens institutioner, hvor det er henholdsvis regionen og kriminalforsorgen, der har ansvaret.

Der er forholdsvis stor forskel på, hvordan kommunerne i Region Hovedstaden har organiseret sig. Nogen har fx eget rusmiddelcenter, der varetager både behandling af stoffer og alkohol, og andre har eget rusmiddelcenter, der varetager stofbehandling, mens alkoholbehandlingen købes hos andre aktører. På stofområdet står nogen kommuner selv for den sociale misbrugsbehandling, men køber den lægelige stofmisbrugsbehandling hos andre. Tidligere har man typisk tilbudt stof- og alkoholbehandling forskellige steder. I dag ses en udvikling henimod, at det flere steder tilbydes sammen.

Misbrugsbehandling i Region Hovedstaden

Region Hovedstaden varetager misbrugsbehandling i nedenstående sammenhænge:

- Under indlæggelse på somatiske og psykiatriske afdelinger – herunder afdeling M, Psykiatrisk Center Sct. Hans og hos Specialambulatoriet under Psykiatrisk Center Sct. Hans
- Hos Ambulatoriet for Psykoterapeutisk Udvikling (APU) på Psykoterapeutisk Center Stolpegård
- Ved afrusning i akutmodtagelser og misbrugsbehandling hos praktiserende læge
- I Center for omsorg og behandling, som dækker Nordsjælland og arbejder på vegne af kommunerne.

Misbrugsbehandling Psykiatrisk Center Sct. Hans og Frederikssund

Regionen har ansvaret for at tilbyde misbrugsbehandling til patienter med behov for rusmiddelbehandling, der er indlagt enten i somatikken eller i psykiatrien. Igangsættes behandlingen under indlæggelse, skal der med samtykke fra patienten tages kontakt til det kommunale misbrugsbehandlingssystem i forbindelse med udskrivning.

Region Hovedstadens Psykiatri har 3 sengeafsnit på afdeling M på Psykiatrisk Center Sct. Hans, som udelukkende behandler mennesker med en samtidig psykisk sygdom og et problematisk rusmiddelbrug. Derudover er der de sær-

lige pladser i Frederikssund, hvor der laves en særskilt indsats i forhold til rusmiddelproblemer hos patienterne. Patienter med dobbeltdiagnoser kan dog være indlagte på alle sengeafsnit i psykiatrien.

Ambulatoriet under Psykiatrisk Center Sct. Hans er et ambulante behandlings tilbud med 80 pladser, der tilbyder samtidig behandling af psykisk lidelse og behandling af misbrug. Målgruppen er de mest belastede dobbeltdiagnosepatienter.

Misbrugsbehandling på Ambulatorie for Psykoterapeutisk Udvikling (APU)

Ambulatorie for Psykoterapeutisk Udvikling (APU) er et psykiatrisk behandlingstilbud til voksne med ikke-psykotiske lidelser og misbrug. Tilbuddet varetages af behandlere i psykiatrien i et tværsektorielt samarbejde med kommunale misbrugskonsulenter fra de kommunale rusmiddelcentre. På nuværende tidspunkt indgår Brøndby, Frederiksberg, Herlev, Ballerup, Lyngby-Taarbæk, Rudersdal og Gladsaxe kommuner i samarbejdet.

Afrusning hos de somatiske og psykiatriske akutmodtagelser og misbrugsbehandling hos praktiserende læge

Regionens somatiske og psykiatriske akutmodtagelser modtager og er i kontakt med langt størstedelen af misbrugspatienterne og varetager afrusningen af patienter ved behov. Der er også mulighed for, at mennesker med rusmiddelproblemer kan modtage behandling for dette hos deres praktiserende læge. Det gælder primært alkoholbehandling, herunder behandling med antabus.

Misbrugsbehandling hos Center for omsorg og behandling

Center for omsorg og behandling og tilbyder alkohol- og stofmisbrugsbehandling til borgere i kommunerne i Nordsjælland. På grund af det frie behandlingsvalg kan der også være borgere fra andre steder i regionen, der benytter dette tilbud.

Supplerende kan det nævnes, at Region Hovedstadens Psykiatriske ambulante enheder har botilbudsteams, som arbejder sammen med de kommunale misbrugstilbud. Botilbudsteams har en udgående funktion, hvor teamet varetager behandlingsansvaret for målgruppen og dermed den løbende udredning og behandling. Botilbudsteamet er opsøgende og kontaktskabende og yder servicen i patientens nærmiljø i et tæt samarbejde med patienten, dennes netværk og medarbejderne på botilbuddene

Stort nationalt og regionalt fokus på misbrugsbehandling

Ansvarsplaceringen af misbrugsbehandling i Danmark har været drøftet intenst i mange år. I forbindelse med kommunalreformen i 2007 blev misbrugsbehandlingen, med undtagelse af behandlingen under indlæggelse, samlet hos kommunerne.

I forbindelse med økonomiaftalen for 2020 var der mellem parterne enighed om, at der er behov for at ændre den nuværende ansvarsfordeling mellem regioner og kommuner for gruppen af mennesker med psykisk sygdom og misbrug med henblik på at sikre en mere sammenhængende og helhedsorienteret indsats. Regeringen vil som led i udarbejdelsen af en 10-årsplan for psykiatrien undersøge modeller for en ændret ansvarsfordeling som en af de første prioriteter. Også i Region Hovedstaden er der et stort fokus på området. Der arbejdes med området i sundhedskoordinationsudvalget, social- og psykiatriudvalget, udvalget for forebyggelse og sammenhæng, sundhedsudvalget og opgaveudvalget for unge med psykisk sygdom og misbrug og Udsatterrådet. Administrationen anbefaler, at social- og psykiatriudvalget koordinerer eventuelle nye indsatser med regionens øvrige relevante udvalg

Nedenfor fremgår en status på de fire anbefalinger, som regionsrådet med treårsplan 2020-2022 besluttede at arbejde med for at styrke behandlingen af mennesker med psykisk sygdom og misbrug:

Status anbefaling 22. At misbrugsbehandlingen er baseret på den nyeste viden, og at medarbejderne er uddannet i disse metoder

Psykiatrien har ansvaret for misbrugsbehandling under indlæggelse, herunder indlæggelse i akutmodtagelse. I ambulante forløb har psykiatrien ansvaret for behandling af den psykiske lidelse, og kommunen har ansvaret for misbrugsbehandlingen.

Status behandling under indlæggelse

Personalet på sengeafdelinger og i akutmodtagelser har brug for at kunne foretage misbrugsbehandling på lige fod og integreret med behandlingen af psykisk sygdom. I forhold til medicinsk behandling af rusmiddelbrug er dette en integreret del af det sundhedsfaglige personales kompetencer, og der findes en række vejledninger for behandlingen, som personalet har mulighed for at støtte sig til.

Initiativer der iværksættes i 2020 - behandling under indlæggelse

I Region Hovedstadens Psykiatri arbejder man med at styrke den behandling, der tilbydes under indlæggelse, har et af fokusområderne været misbrug. Det forventes, at implementering af en ny vejledning på dette område i efteråret 2020 vil kunne understøtte indsatsen.

Derudover arbejdes der aktuelt med at udvikle et tilbud med intensive, integrerede pladser til patienter med dobbeltdiagnose, hvilket forventes at kunne bidrage med vigtigt input til det videre arbejde med at udvikle behandlingen under indlæggelse.

Status- Ambulant behandling

I Region Hovedstadens Psykiatri er den ambulante behandling, som hidtil har været varetaget i distrikts psykiatriske ambulatorier og OP-teams, i gang med

at blive omlagt til F-ACT teams. Igangsættelsen af omlægningen af de sidste fire teams forventes påbegyndt i foråret 2020 og forventes endeligt omlagt i 2023.

Initiativer der iværksættes i 2020 -ambulant behandling

Afdeling M på Sct. Hans Hospital og Kompetencecenter for Dobbeldiagnoser afprøver et kompetenceudviklingsforløb i dobbeltdiagnose, der skal være tilgængeligt for udvalgte ressourcepersoner og de samlede F-ACT-teams. I disse forløb deltager kommunale samarbejdspartnere i kompetenceudviklingen. Initiativet vil blive implementeret i etaper over en årrække. Initiativet vil blive implementeret i de første 5 teams i 2020, og efter planen i de næste 13 teams i begyndelsen af 2021. Tidsplanen for implementering i de øvrige teams er endnu ikke fastsat.

Forslag til initiativer – ambulant behandling

Styrkelse af personalet i de ambulante enheders viden om, hvordan misbrug påvirker den psykiske sygdom og behandlingen af denne, så de kan tage højde for dette i planlægningen af indsatsen og kan støtte op om en evt. behandling for misbruget i misbrugscenteret.

Status anbefaling 23. At misbrugsbehandling foregår koordineret på tværs af region og kommune målrettet den enkeltes behov

I 2018 besluttede Region Hovedstadens Psykiatri at bruge netværksmøder i det tværsektorielle arbejde. I den forbindelse blev der udarbejdet en skabelon for netværksmøderne, hvor der var mulighed for at krydse af, om netværksmødet er et koordinerende indsatsplansmøde – dvs. et netværksmøde for mennesker med en dobbeltdiagnose.

Initiativer der iværksættes i 2020 netværksmøder

Styrkelsen af det tværsektorielle samarbejde har høj prioritet i Region Hovedstadens Psykiatri og øget brug af netværksmødeskabelonerne er et af hospitalsledelsens 4 fokusmål i første halvår af 2020. Der arbejdes ihærdigt på at få skabelonen indarbejdet i SP. Når skabelonen er implementeret elektronisk, vil der være muligt at foretage en systematisk opsamling på brugen af netværksmøder. Der afventes nærmere afklaring af, hvorvidt og hvornår initiativet kan implementeres i foråret 2020.

Status - samarbejde mellem Psykoterapeutisk Center Stolpegård og 7 kommuner (APU)

APU er et behandlingstilbud, som er forankret på Psykoterapeutisk Center Stolpegård, hvis målgruppe er patienter med ikke-psykotiske lidelser og misbrug. For at blive indskrevet i behandling i APU er det et krav, at man samtidig bliver indskrevet i rusmiddelbehandling i et kommunalt rusmiddelcenter.

APU blev i første omgang etableret som et samarbejde med fem kommuner. Senere er yderligere to kommuner kommet til, og man er nu i gang med at

planlægge den videre udrulning. Den endelige implementering afhænger af kommunerne. APU er et godt eksempel på, hvordan man kan etablere en koordineret behandling mellem psykiatri og rusmiddelbehandling i kommunerne. I APUs tilfælde er nogle af de centrale elementer, at rusmiddelcentre har været med til at planlægge behandlingsindsatsen, at begge parter har forpligtet sig på samarbejdet, at samarbejdet opfattes som en kerneopgave og er integreret i behandlingstilbuddet, at der er ledelsesmæssig opbakning fra begge sider, og at samarbejdet og koordineringen prioriteres ressourcemæssigt.

Status anbefaling 24. At unge med misbrug hjælpes, motiveres og støttes tidligt for at undgå et længerevarende misbrug fx via særlige ungeindsatser med fokus på at bryde dårlige vaner

Antallet af børn og unge med både rusmiddelproblematikker og psykiske problemer/lidelser er stigende. En analyse foretaget af Kompetencecenter for Dobbelt diagnoser i efteråret 2019 viste, at antallet af nye tilfælde af børn og unge med en egentlig dobbelt diagnose i børne- og ungdomspsykiatrien var steget fra ca. 600 i 2005 til godt 1200 i 2017 (på landsplan). Der er typisk tale om komplekse forløb med et meget tæt sammenspil mellem sociale, psykologiske, psykiatriske, uddannelsesmæssige forhold m.m. For børn, såvel som voksne med dobbelt diagnoser, er der brug for en tæt, koordineret indsats, som muliggør relevant udredning og kvalificerede indsatser.

Udpluk af initiativer der iværksættes i 2020

Region Hovedstaden har nedsat et opgaveudvalg for unge med psykisk sygdom og afhængighed, som efter sommerferien 2020 afleverer anbefalinger til at styrke indsatsen for unge på tværs af kommunerne og regionen.

Forslag til initiativer - indsatser med fokus på at bryde dårlige vaner

Udvidet samarbejde med kommunerne om rusmiddelområdet og dobbelt diagnoseområdet for så vidt angår børn og unge.
--

Status anbefaling 25. At der udarbejdes en plan for borgere i udsatte positioner for at sikre mere lighed i sundhed og bedre sammenhæng i sundhedstilbuddene til psykisk syge med et samtidigt misbrug

Udsatte borgere med psykisk sygdom og samtidigt misbrug er ofte udfordrede af mange komplekse problemstillinger. De har generelt en stor skepsis i forhold til den offentlige sektor, ofte med baggrund i oplevelser, hvor de har følt sig stærkt stigmatiserede. Nogle borgere er så syge, at de har svært ved at tage ansvar for deres egen situation. Det gør dette ikke nemmere, at behandlingsansvaret er fordelt mellem forskellige sektorer og systemer, som alle skal bidrage med en del af løsningen på patientgruppens situation.

Et kvalitativt studie fra Rådet for Udsatte om udsattes møde med sundhedsvesnet viser, at borgere med psykisk sygdom og misbrug er meget omkostningstunge og lever et liv med stor ulighed i sundhed, i ensomhed og med mange konkurrerende lidelser. Undersøgelsen viser imidlertid også, at det er

muligt at understøtte denne gruppe af sårbare borgere, så de får et mere værdigt og indholdsrigt liv med en bedre sundhedstilstand, men det kræver andre og mere opsøgende indsatser, end der ydes i dag. Regionsrådet har derfor med Treårsplan 2020-2022 foreslået, at der arbejdes for, at der udarbejdes en plan for borgere i udsatte positioner for at sikre mere lighed i sundhed og bedre sammenhæng i sundhedstilbuddene til psykisk syge med et samtidigt misbrug.

I Region Hovedstaden har følgende udvalg/råd fokus på udsatte: social- og psykiatriudvalget, sundhedskordinationsudvalget, sundhedsudvalget, udvalget for forebyggelse og sammenhæng, opgaveudvalg for unge med psykisk sygdom og afhængighed og Udsatterådet. Det kan i den forbindelse nævnes, at udvalget for forebyggelse og sammenhæng i november 2019 har udarbejdet en Politisk ramme for regionens arbejde med at skabe social lighed i sundhed. Udsatterådet holdt den 28. januar 2020 temamøde om social ulighed i sundhed med borgernes perspektiv. Administrationen anbefaler, at social- og psykiatriudvalget koordinerer eventuelle indsatser med ovenstående udvalg. I det nedenstående fremgår regionale, kommunale og civilsamfunds indsatser for særligt udsatte:

Status: Akutteams

En stor del af de socialt dårligst stillede misbrugere ses i de psykiatriske akutmodtagelser, bl.a. til afrusning. Mange af disse patienter er svære at motivere til at benytte ambulante misbrugsbehandlingstilbud og psykiatriens ambulante tilbud

Initiativer der iværksættes i 2020 - Akutteams

Der arbejdes aktuelt på, at de ambulante akutteams, der er knyttet til de psykiatriske akutmodtagelser, i højere grad end i dag fokuserer deres indsats på denne målgruppe mhp. at hjælpe dem videre til såvel kommunal misbrugsbehandling som behandling i de psykiatriske F-ACT-teams. Der nedsættes snarligt en arbejdsgruppe, som kommer et bud på en mulig organisering.

Status: F-ACT-teams

F-ACT står for "Fleksibel udgående og opsøgende behandling i nærmiljø". Der findes i dag 39 teams i Region Hovedstadens Psykiatri. Hvert team har ca. 200-250 patienter tilknyttet, hvilket svarer til ca. 8.000 patienter i Region Hovedstaden fordelt på i alt ca. 400 medarbejdere. Medarbejdergruppen består af: psykiatere, psykologer, socialrådgivere, recovery-mentorer, kontaktpersoner med baggrund som bl.a. sygeplejerske og ergoterapeut. Følgende psykiatriske centre har F-ACT teams: Nordsjælland, København, Ballerup, Glostrup og Amager

Forslag til initiativer - F-ACT-teams

Som nævnt under anbefaling 22 arbejder Region Hovedstadens Psykiatri med at undervise personale i de psykiatriske ambulatorier (F-ACT-teams).

Undervisningen handler ikke om misbrugsbehandling, men om at kunne opdage misbrug og motivere til misbrugsbehandling.

Det ville på grund af F-ACT teamets fleksibilitet, målgruppe og allerede udgående og opsøgende karakter kunne overvejes at udvide konceptet til også at omfatte konkret misbrugsbehandling i tæt samarbejde med kommunerne. Konceptet fungerer allerede i tæt samarbejde med patientens private netværk, døgnafsnit, akutmodtagelser, gadeplansteam, akut team, kommuner, botilbud, civilsamfund, herberger, politi m.m. I forbindelse med en eventuel udvidelse kan der hentes inspiration fra blandt andet Holland og det allerede eksisterende IPS- samarbejde.

Status- botilbudsteamet

Botilbudsteamet varetager den psykiatriske behandling og opfølgning for henviste beboere på botilbuddene på Amager, København V og SV samt Tårnby. Teamet består af 3 overlæger, 6 sygeplejersker, 2 recovery-mentorer og en lægesekretær. Behandlingen er ambulant i såvel stabile som ustabile perioder i form af udgående og i kortere perioder opsøgende kontakt.

Initiativer der iværksættes i 2020 - botilbudsteamet

Region Hovedstadens Psykiatri arbejder aktuelt på at styrke den psykiatriske betjening af sociale botilbud for psykisk syge. Med udgangspunkt i erfaringer fra PC Amager vil et af elementerne være at etablere en fast samarbejdsstruktur, hvor en person fra botilbuddet og en kontaktperson fra misbrugstilbuddet (hvis borgeren har et misbrug) deltager i det psykiatriske botilbudsteams ambulante besøg på botilbuddet samt i netværksmøder.

Status: den psykiatriske udrykningstjeneste

Det psykiatriske akutberedskab rykker ud for at hjælpe mennesker med akut opstået eller akut forværring af en psykisk lidelse. Det psykiatriske akutberedskab opererer i tidsrummet kl. 16 til 08 på hverdage, samt hele døgnet i weekender og på helligdage. Det psykiatriske akutberedskab er bemanded med paramedicinere og speciallæger i psykiatri.

Status: Sociolancen

Sociolancen drives af Akutberedskabet i samarbejde med Københavns Kommunes Socialforvaltning og Hovedstadens Beredskab. Sociolancen er et supplerende tilbud til socialt udsatte borgere i Københavns Kommune, der primært har brug for en socialfaglig indsats. Medarbejderne kombinerer deres socialfaglige og sundhedsfaglige kompetencer til en samlet indsats for at afdekke borgerens behov og henvise til rette tilbud. Sociolancen kører ikke udrykningskørsel og er ikke en erstatning for en ambulance. Vurderer medarbejderne, at der er brug for en akut sundhedsfaglig indsats til en udsat borger, vil der altid blive tilkaldt en ambulance. Sociolancen kører hver dag kl. 11.00-

23.00, og den bemannes af en socialfaglig medarbejder fra Københavns Kommunes Socialforvaltning og en paramediciner eller ambulancebehandler fra enten Region Hovedstadens Akutberedskab eller Hovedstadens Beredskab.

Status Psykiatrisk gadeplansteam

Psykiatrisk gadeplansteam hører under Psykiatrisk Center Amager. Teamet består af 8 sygeplejersker, en afdelingssygeplejerske og en overlæge. Arbejdet består i at opsøge, opspore og udrede hjemløse, der har, eller hvor der er mistanke om, at de har en psykisk sygdom. Målgruppen er borgere over 18 år, som opholder sig i København, Frederiksberg, Tårnby eller Dragør. Gadeplansteamet varetager udredning og behandling af målgruppen – herunder afklaring af og igangsættelse af kommunale støttefunktioner, bolig og relevant ambulantly opfølgning. Når der er plan herfor og patienten er i stabil psykiatrisk behandling afsluttes patienten fra Gadeplansteamet.

Initiativer der iværksættes i 2020 - skærmede pladser på Psykiatrisk Center Sct. Hans

Med Budget 2020 blev der afsat ca. 10 mio. kr. til at omdanne seks dobbelt-diagnosesenge, som skal kunne rumme de mest ustabile patienter og mest syge patienter. Der er tale om en patientgruppe, hvor det ofte er nødvendigt at benytte tvangsforanstaltninger, og hvor et kvalitetsløft i behandlingen forventes at kunne medvirke til at reducere brugen af tvang og antallet af genindlæggelser.

Status: Følge-hjem-sygeplejersker i psykiatrien

Følge-hjem teamet er et tilbud til patienter med en psykiatrisk diagnose, som udskrives direkte fra akutmodtagelsen og akut modtageafsnit. Ordningen blev etableret for at sikre relevant opfølgning efter udskrivelse og dermed på længere sigt at mindske genindlæggelse på en psykiatrisk afdeling. Målgruppen er typisk patienter, som har haft flere forudgående indlæggelser og som ikke er tilknyttet andet relevant tilbud under hospitalspsykiatrien (F-ACT, OPUS, eller lignende). De patienter der er tilknyttet teamet, har primært følgende diagnostiske problemstillinger:

- Alkoholafhængighed, dels patienter med netværk og andre uden netværk.
- Alkoholafhængighed og personlighedsforstyrrelser
- Patienter med langvarigt misbrug og utilpasset adfærd uden ambulantly tilknytning og uden overskud til at komme ud af den vanskelige situation og uden netværk.

Følge-hjem teamets formål er at sørge for, at patienterne får en tryk udskrivelse og bliver hjulpet med de udfordringer, der måtte være, når de kommer hjem. Og har til opgave at være opfølgende og motiverende samt relationsskabende og at koordinere det komplekse patientforløb efter udskrivelsen, indtil der forhåbentlig er stabilitet og på sigt færre indlæggelser for patienterne.

Tilbuddet består bl.a. af:

- Hjemmebesøg i en periode efter patienten er blevet udskrevet
- Støtte og hjælp til at tage kontakt til praktiserende læge, misbrugs ambulatorium, jobcenter, socialpsykiatriske tilbud, socialforvaltning, ambulante psykiatriske behandling i F-ACT-team eller andre ambulante funktioner
- Sygeplejefaglig støtte samt psykoedukation og motivation for medicinsk behandling
- Hjælp til at skabe netværk og fastholdelse af dette samt pårørendekontakt
- Hjælp til at kunne klare sig i eget hjem og udarbejdelse af handleplaner

Status- og socialsygeplejersker i somatikken

I Region Hovedstaden er der 15 socialsygeplejersker i somatikken fordelt på seks hospitaler og 11 matrikler. Socialsygeplejerskerne har særlig viden om socialt udsattes komplekse sociale og sundhedsmæssige problemer og om tilbud til blandt andre stofmisbrugere, hjemløse, alkoholmisbrugere og psykisk syge. Socialsygeplejerskerne støtter patienterne under indlæggelsen, ved ambulante forløb og formidler kontakt til eksterne samarbejdspartnere ved udskrivelse. Socialsygeplejerskerne arbejder også på, at viden om socialt udsattes særlige behov, bliver en integreret del af fagligheden i det almindelige sundhedsvæsen.

Forslag til initiativer – ”følge- hjem- sygeplejersker”/socialsygeplejersker

Flere ”følge- hjem- sygeplejersker” og/eller socialsygeplejersker.
--

Status: Røde Kors Omsorgscenter Eirsgaard/ Midtvejssenge

Omsorgscentret har 10 døgnpladser målrettet hjemløse borgere, som efter udskrivning fra hospitaler i Region Hovedstaden har behov for pleje og restitution, inden de kan klare de ofte hårde livsomstændigheder, de skal tilbage til. Omsorgscentret tilbyder 14 dages ophold, som giver mulighed for, at borgerne ikke udskrives til gaden, men heller ikke opholder sig længere end nødvendigt på hospitalet. Omsorgscentret er drevet af Røde Kors med frivillige og et mindre antal lønnede medarbejdere. Region Hovedstaden har hidtil finansieret tilbuddet med 2,1 mio. kr. i 2018 og 2019.

Initiativer der iværksættes i 2020 - Røde Kors Omsorgscenter Eirsgaard/ Midtvejssenge

I budgetaftalen for 2020 er der bevilget 2,5 mio. kr. til at gøre samarbejdet med Røde Kors om omsorgscenteret permanent.

Forslag til initiativer - Røde Kors Omsorgscenter Eirsgaard/ Midtvejssenge

Der er i regionen rigtig gode erfaringer med samarbejdet med Røde Kors om Omsorgscenter Eirsgaard. Der kan bygges videre på disse erfaringer.

Initiativer der iværksættes i 2020 - herberger

Social- og Psykiatriudvalget skal kortlægge regionens herberger. Beboerne og medarbejderne på herbergerne skal inddrages, så man i fællesskab kan nå frem til, hvilke initiativer der vil skabe mere nærhed og sammenhæng for de mange hjemløse, der i dag mister kontakten til psykiatrien i større eller længere tid, fordi de bor på herberg eller er hjemløse.

Status – Patient Ansvarlige Læge (PAL)

PAL er en navngiven læge, der udpeges til at have det overordnede ansvar for patientrelationen samt overblikket over patientens udrednings- og behandlingsforløb. Patienten skal have mulighed for at kontakte sin PAL, hvis han eller hun er i tvivl om noget i forhold til sit forløb på hospitalet. Følgende patientgrupper skal fx tilbydes en PAL:

- Kroniske patienter med komplekse problemstillinger og/ eller individuelle forhold, der komplicerer sygdomsforløbet, længerevarende forløb og/eller mange besøg
- Multisyge patienter
- Patienter med komplekse tværsektorielle og tværfaglige forløb

Initiativer der iværksættes i 2020 - PAL

I Region Hovedstadens Psykiatri er målgrupperne for udrulning af PAL blandt andet:

- Patienter med somatisk ko-morbiditet, og som dermed bliver behandlet på et andet hospital
- Patienter med ambulante forløb med tre eller flere indlæggelser indenfor det seneste år
- Patienter med dobbeltdiagnose, hvor misbrug behandles i kommunalt regi/egen læge

PAL- funktionen i psykiatrien er endnu ikke fuldt implementeret.

Input i forbindelse med høringssvar:

Der er generelt i høringssvarene en anerkendelse af, at organiseringen af misbrugsbehandlingen er svær og kompleks. I flertallet af høringssvarene er der tilslutning til treårsplanens forslag om, at misbrugsbehandlingen for mennesker med psykisk sygdom skal placeres i regionerne. Flere høringssvar påpeger fx, at det også er vigtigt for borgere, der ikke har en psykiatrisk diagnose, at den samlede misbrugsbehandling samles ét sted, da misbrug ofte skjuler psykisk sygdom. Omvendt støtter en række af kommunernes høringssvar ikke, at behandlingen skal placeres i regionerne. Kommunerne er enige i, at misbrugsbehandlingen er en svær opgave, men mener ikke, at en placering hos regionerne løser udfordringen med et fortsat behov for koordination til en række kommunale tilbud og ydelser. Samarbejdet mellem det regionale behandlingstilbud på Psykoterapeutisk Center Stolpegård og en række kommuner fremhæves som en god model for samarbejde om mennesker med psykisk sygdom og misbrug.